

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2007. gada 26. aprīlī*

Lieta C-348/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 17. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 12. augustā, tiesvedībā

Boehringer Ingelheim KG,

Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG

pret

Swingward Ltd

* Tiesvedības valoda — angļu.

un

Boehringer Ingelheim KG,

Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG

pret

Dowelhurst Ltd,

un

Glaxo Group Ltd

pret

Swingward Ltd,

un

Glaxo Group Ltd,

The Wellcome Foundation Ltd

pret

Dowelhurst Ltd,

un

SmithKline Beecham plc,

Beecham Group plc,

I - 3432

SmithKline & French Laboratories Ltd

pret

Dowelhurst Ltd,

un

Eli Lilly and Co.

pret

Dowelhurst Ltd.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Klučka [*J. Klučka*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents),

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 26. janvārī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Boehringer Ingelheim KG un Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG* vārdā — R. Subioto [*R. Subiotto*], *solicitor*, kā arī E. Gonsales Diass [*E. Gonzalez Diaz*] un I. Makgrāts [*I. McGrath*], *legal advisers*,

- *Eli Lilly and Co.* vārdā — S. Torlijs [*S. Thorley*] un Dž. Hobss [*G. Hobbs*], *QC*, kā arī Dž. Pričards [*G. Pritchard*], *barrister*,

- *Glaxo Group Ltd, The Wellcome Foundation Ltd, SmithKline Beecham plc, Beecham Group plc un SmithKline & French Laboratories Ltd* vārdā — M. Silverlifs [*M. Silverleaf*], *QC*, un R. Hakons [*R. Hacon*], *barrister*,

- *Swingward Ltd un Dowelhurst Ltd* vārdā — N. Grīns [*N. Green*] un R. Arnolds [*R. Arnold*], *QC*, ko pilnvarojusi K. Tunstalla [*C. Tunstall*], *solicitor*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — N. Rasmusens [*N. Rasmussen*] un M. Šoters [*M. Shotter*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 6. aprīli,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir saistīts ar to, kā interpretēt 7. panta 2. punktu Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmajā direktīvā 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar 1992. gada 2. maija Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 89/104”).
- ² Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar prāvām starp *Boehringer Ingelheim KG, Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG, Glaxo Group Ltd, The Wellcome Foundation Ltd, SmithKline Beecham plc, Beecham Group plc, SmithKline and*

French Laboratories Ltd un *Eli Lilly and Co.* (turpmāk tekstā kopā — “*Boehringer Ingelheim* u.c.”), kas ir zāļu ražotāji, no vienas puses, un *Swingward Ltd* (turpmāk tekstā — “*Swingward*”) un *Dowelhurst Ltd* (turpmāk tekstā — “*Dowelhurst*”), kas ir zāļu paralēlie importētāji un vairumtirgotāji, no otras puses, par *Boehringer Ingelheim* u.c. ražotajām zālēm, ko *Swingward* un *Dowelhurst* paralēli importēja un pārdeva Apvienotajā Karalistē pēc tam, kad zāles bija no jauna iepakotas un no jauna marķētas.

Kopienu tiesības

- 3 Saskaņā ar EKL 28. pantu dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību. Tomēr saskaņā ar EKL 30. pantu importa aizliegumi un ierobežojumi starp dalībvalstīm, kas pamatojas uz rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem, ir atļauti, ja tie nav ne patvaļīgas diskriminācijas, ne slēptas Kopienas tirdzniecības ierobežošanas līdzeklis.
- 4 Direktīvas 89/104 7. pantā ar nosaukumu “Preču zīmes piešķirto tiesību izmantošana” noteikts:

“1. Preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās lietošanu attiecībā uz precēm, ko laidis Kopienas tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas Kopienas tirgū ar īpašnieka piekrišanu.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja īpašniekam ir likumīgi [pamatoti] iemesli iebilst pret preču turpmāku tirdzniecību, jo īpaši ja pēc laišanas tirgū preču stāvoklis ir izmainījies vai pasliktinājies.”

- 5 Saskaņā ar Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 65. panta 2. punktu kopā ar XVII pielikuma 4. punktu Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkts tika grozīts, ņemot vērā minēto līgumu, vārdu “Kopienā” aizstājot ar frāzi “līgumslēdzējas puses teritorijā”.

Pamata prāvas, prejudiciālā nolēmuma tiesvedība lietā C-143/00 un iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi šajā lietā

- 6 Pamata prāvās aplūkojamās zāles ar dažādām preču zīmēm *Boehringer Ingelheim* u.c. pārdeva Kopienā, kur *Swingward*, kā arī *Dowelhurst* tās pirka un importēja uz Apvienoto Karalisti. Lai zāles pārdotu šīs dalībvalsts teritorijā, *Swingward* un *Dowelhurst* zināmā mērā mainīja šo zāļu iepakojumu, kā arī tām pievienoto informāciju.
- 7 Veiktās izmaiņas katrā atsevišķā gadījumā atšķirās. Dažos gadījumos etiķete, kurā bija iekļauta tāda svarīga informācija kā paralēla importētāja nosaukums un tā paralēla importa atļaujas numurs, tika uzlīmēta uz oriģinālā iepakojuma. Līdz ar to

norādījumi citās valodās, kas nebija angļu valoda, palika redzami uz šī iepakojuma un preču zīme netika aizklāta. Citos gadījumos preces tika no jauna iepakotas paralēlā importētāja izgatavotās kastēs, uz kurām tika norādīta ražotāja preču zīme. Vēl citos gadījumos preces tika no jauna iepakotas kastēs, kuras izgatavojis paralēlais importētājs un uz kurām nebija ražotāja preču zīmes, bet preces nepatentētais [*generic*] nosaukums. Šajā gadījumā uz kastē ievietotā iekšējā iepakojuma bija atveidota oriģinālā preču zīme, bet etiķete tika uzlīmēta, lai norādītu preces nepatentēto [*generic*] nosaukumu, kā arī informāciju par ražotāju un paralēlā importa atļaujas turētāju.

8 *Boehringer Ingelheim* u.c. iebilda pret šīm izmaiņām un līdz ar to vērsās *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* (Apvienotā Karaliste), ceļot prasības sakarā ar preču zīmes apdraudējumu.

9 Uzskatot, ka pamata prāvu risinājums ir atkarīgs no Kopienu tiesību interpretācijas, minētā tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai preču zīmes īpašnieks var izmantot ar savu preču zīmi saistītās tiesības, lai pārtrauktu vai traucētu savu preču importu no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti vai lai liegtu tās pēc tam pārdot vai reklamēt, ja imports, tirdzniecība vai reklāma neietekmē vai nebūtiski ietekmē šo tiesību īpašo mērķi?

- 2) Vai atbilde uz iepriekšējo jautājumu būtu citādāka, ja iemesls, uz kuru atsauktos īpašnieks, būtu tāds, ka importētājs vai izplatītājs izmanto tā preču zīmi tādā veidā, kas, kaut arī neietekmē tās īpašo mērķi, nav nepieciešams?

- 3) Vai tad, ja [preču zīmes] īpašnieka preču importētājam vai šo importēto preču izplatītājam ir jāpierāda, ka īpašnieka preču zīmes izmantošana ir “nepieciešama”, šis nosacījums ir izpildīts, ja importētājs vai izplatītājs pierāda, ka preču zīmes izmantošana ir pietiekamā mērā vajadzīga, lai tas varētu piekļūt a) tikai šo preču tirgus daļai vai b) visam šo preču tirgum, vai arī šis nosacījums nozīmē, ka preču zīmes izmantošanai ir jābūt ļoti svarīgai, lai preces varētu laist tirgū, un, ja neviens no šiem risinājumiem nav pareizs, ko nozīmē “nepieciešama”?

- 4) Ja pirmajā mirklī šķiet, ka preču zīmes īpašniekam ir tiesības atsaukties uz savām valsts preču zīmes tiesībām saistībā ar jebkuru tādu tā preču zīmes izmantošanu uz precēm vai saistībā ar tām, kas nav nepieciešama, vai tas, ka šīs tiesības tiek izmantotas, lai traucētu vai novērstu tā preču paralēlo importu, kurš neietekmē preču zīmes īpašo mērķi vai būtisko funkciju, ir uzskatāms par ļaunprātīgu rīcību un slēptu tirdzniecības ierobežojumu EKL 30. panta otrā teikuma nozīmē?

- 5) Vai tad, ja importētājs vai persona, kas izplata importētās preces, ir paredzējis īpašnieka preču zīmi izmantot uz šīm precēm vai saistībā ar tām un ja šī izmantošana neietekmē un neietekmēs preču zīmes īpašo mērķi, tam tomēr ir iepriekš jābrīdina īpašnieks par savu nodomu izmantot preču zīmi?

- 6) Vai tas, ka uz iepriekšējo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, nozīmē, ka tad, ja importētājs vai izplatītājs nav minētajā veidā brīdinājis īpašnieku, īpašniekam rodas tiesības ierobežot vai traucēt šo preču importu vai turpmāku tirdzniecību, pat ja šis imports vai turpmāka tirdzniecība neietekmē preču zīmes īpašo mērķi?
- 7) Vai tad, ja importētājam vai personai, kas izplata importētās preces, ir iepriekš jābrīdina īpašnieks par preču zīmes izmantošanu, kas neietekmē tās īpašo mērķi,
- a) šis nosacījums ir piemērojams attiecībā uz jebkādu preču zīmes izmantošanu šādā veidā, ieskaitot reklāmu, atkārtotu marķēšanu un pārsaiņošanu, vai — ja tas ir piemērojams tikai atsevišķiem izmantošanas gadījumiem — kādiem izmantošanas gadījumiem tas ir piemērojams;
- b) importētājam vai izplatītājam ir jābrīdina īpašnieks, vai arī pietiek ar to, ka īpašnieks pats saņem šo brīdinājumu;
- c) cik ilgu laiku pirms izmantošanas īpašnieks ir jābrīdina?
- 8) Vai dalībvalsts tiesa var pēc preču zīmes tiesību īpašnieka lūguma izdot rīkojumus, noteikt zaudējumu atlīdzību vai likt veikt piegādi vai veikt citus

pasākumus saistībā ar importētajām precēm, to iepakojumu vai ar tām saistīto reklāmu, ja ar šādiem pasākumiem a) tiek novērsta vai traucēta to preču brīva aprīte, ko Kopienų tirgū ir laidis īpašnieks vai kas minētajā tirgū laistas ar tā piekrišanu, bet ja b) šo pasākumu mērķis nav novērst, ka tiek ietekmēts tiesību īpašais mērķis, un tie nepalīdz novērst, ka īpašais priekšmets tiek ietekmēts?”

- 10 Saistībā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir taisīts 2002. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-143/00 *Boehringer Ingelheim* u.c. (*Recueil*, I-3759. lpp.), kurā Tiesa ir atzinusi:

- “1) Pirmās direktīvas 89/104 [..] 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādā veidā, ka preču zīmes īpašnieks var atsaukties uz savām preču zīmes tiesībām, lai neļautu paralēlajam importētājam veikt zāļu pārsaiņošanu, ja vien šo tiesību izmantošana neveicina mākslīgu tirgu sadali dalībvalstu starpā;
- 2) zāļu pārsaiņošana, aizstājot iepakojumus, ir objektīvi nepieciešama Tiesas judikatūras nozīmē tad, ja, neveicot pārsaiņošanu, faktiskā piekļuve attiecīgajam tirgum vai būtiskai minētā tirgus daļai ir jāuzskata par traucētu, jo būtiska patērētāju daļa lielā mērā iebilst pret atkārtoti marķētajām zālēm;

3) lai paralēlais importētājs varētu pārsaiņot zāles, uz kurām attiecas kāda konkrēta preču zīme, tam katrā ziņā ir jāievēro nosacījums par iepriekšēju brīdināšanu. Ja paralēlais importētājs neievēro šo nosacījumu, preču zīmes īpašnieks var iebilst pret pārsaiņoto zāļu tirdzniecību. Paralēlajam importētājam pašam ir jābrīdina preču zīmes īpašnieks par plānoto pārsaiņošanu. Strīda gadījumā valsts tiesai, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, ir jānovērtē, vai īpašniekam bija dots saprātīgs termiņš, lai rīkotos saistībā ar plānu veikt pārsaiņošanu.”

11 *High Court of Justice* ir izmantojusi iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c. un lēmusi par labu prasītājiem pamata prāvā.

12 Tomēr valsts tiesas lēmumi ir pārsūdzēti iesniedzējtiesā un 2004. gada 5. marta spriedumā tā ir izdarījusi dažus secinājumus, kas atšķiras no tiem, kurus ir izdarījusi *High Court of Justice*.

13 Šajos apstākļos *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* [Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (Civillietu palāta)] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“Pārsaiņotas preces

1) Ja paralēlais importētājs dalībvalstī pārdod zāles, kas importētas no citas dalībvalsts, saglabājot oriģinālo iekšējo iepakojumu, bet izmantojot jaunu ārējo

iepakojumu, uz kura teksts ir rakstīts importētājas dalībvalsts valodā (“pārsainota” prece):

- a) vai importētājam ir pienākums pierādīt, ka šis jaunais iepakojums atbilst visiem nosacījumiem, kas ir paredzēti Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedumā apvienotajās lietās C-427/93, C-429/93 un C-436/93 *Bristol-Myers Squibb* [u.c.] (*Recueil*, I-3457. lpp.), vai tomēr preču zīmes īpašniekam ir jāpierāda, ka šie nosacījumi nav izpildīti, vai arī pierādīšanas pienākums atšķiras atkarībā no attiecīgā nosacījuma un — ja atbilde ir apstiprinoša — kādā veidā tas atšķiras;
- b) vai pirmais nosacījums, kas ir paredzēts iepriekš minētajā Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedumā un kas interpretēts Tiesas 1999. gada 12. oktobra spriedumā lietā C-379/97 [..] *Upjohn* [..] (*Recueil*, I-6927. lpp.) un iepriekš minētajā Tiesas 2002. gada 23. aprīļa spriedumā lietā [*Boehringer Ingelheim* u.c.], proti, ka ir jāpierāda nepieciešamība precīzi pārsainot, lai netraucētu faktisku piekļuvi tirgum, ir piemērojams tikai attiecībā uz atkārotu iepakojšanu, aizstājot ārējo iepakojumu (kā to ir atzinusi [Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas] tiesa lietā E-3/02 *Paranova/Merck*), vai tas tomēr ir piemērojams arī attiecībā uz veidu, kādā tieši paralēlais importētājs veic pārsainošanu, aizstājot ārējo iepakojumu, un — ja atbilde ir apstiprinoša — kādā veidā;
- c) vai iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās [*Bristol-Myers Squibb* u.c.] paredzētais ceturtais nosacījums, proti, ka preces jaunais iepakojums

nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes vai tās īpašnieka reputācijai, nav ievērots tikai tad, ja iepakojums ir ar defektiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs, vai tomēr šis nosacījums attiecas arī uz jebkuriem apstākļiem, kas var kaitēt preču zīmes reputācijai;

- d) vai tad, ja atbilde uz pirmā jautājuma c) punktu ir tāda, ka ceturtais nosacījums nav izpildīts, ja pastāv jebkāds apstāklis, kas var kaitēt preču zīmes reputācijai, un ja i) preču zīme vai nu nav attēlota uz jaunā ārējā iepakojuma (“marķējuma noņemšana”), vai arī ii) paralēlais importētājs uz jaunā ārējā iepakojuma ir attēlojis pats savu logo vai izmantojis sava uzņēmuma stilu vai noformējumu, vai tādu noformējumu, kas izmantots vairākām dažādām precēm (“kopīgs marķējums”), ir jāuzskata, ka šāda veida iepakojums kaitē preču zīmes reputācijai, vai arī runa ir par faktisku jautājumu, kas ir jānovērtē valsts tiesām;
- e) ja atbilde uz pirmā jautājuma d) punktu ir tāda, ka runa ir par faktisku jautājumu, kam ir uzlikts pierādīšanas pienākums?

Preces, kam uzlimēta jauna etiķete

- 2) Ja paralēlais importētājs dalībvalstī pārdod zāles, kas importētas no citas dalībvalsts, saglabājot oriģinālo iekšējo un ārējo iepakojumu, tā ārpusē uzlimējot

- d) ja atbilde uz otrā jautājuma a) punktu ir apstiprinoša, vai iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās [*Bristol-Myers Squibb* u.c.] paredzētais ceturtais nosacījums, proti, ka preces jaunais iepakojums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes vai tās īpašnieka reputācijai, nav ievērots tikai tad, ja iepakojums ir ar defektiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs, vai tomēr šis nosacījums attiecas arī uz jebkuriem apstākļiem, kas var kaitēt preču zīmes reputācijai;
- e) ja atbilde uz otrā jautājuma a) punktu ir apstiprinoša un ja atbilde uz otrā jautājuma d) punktu ir tāda, ka ceturtais nosacījums nav izpildīts, ja pastāv jebkāds apstāklis, kas var kaitēt preču zīmes reputācijai, vai preču zīmes reputācijai kaitē tas, ka i) papildu etiķete tiek uzlīmēta tādā veidā, ka pilnībā vai daļēji tiek aizklāta kāda no īpašnieka preču zīmēm, ii) papildu etiķetē nav minēts, ka attiecīgā preču zīme pieder īpašniekam, vai arī iii) paralēlā importētāja nosaukums ir uzdrukāts ar lielajiem burtiem?

Brīdināšana

- 3) Ja paralēlais importētājs pretēji iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* [u.c.] paredzētajam piektajam nosacījumam nav brīdinājis īpašnieku par pārsaiņoto preci un tādējādi tikai šī iemesla dēļ ir apdraudējis īpašnieka preču zīmi/preču zīmes:
- a) vai jebkurš turpmāks šīs preces imports ir pārkāpums, vai arī importētājs ir vainojams pārkāpumā tikai līdz brīdim, kad īpašnieks uzzina par preci un kad ir beidzies brīdināšanai noteiktais termiņš;

- b) vai tāpēc, ka importētājs ir izdarījis pārkāpumu, īpašniekam ir tiesības pieprasīt finansiālu atlīdzību (proti, zaudējumu atlīdzību vai visu pārkāpuma rezultātā iegūto līdzekļu konfiskāciju) ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, kas ir piemērojami viltošanas gadījumā;

- c) vai uz finansiālas atlīdzības piešķiršanu īpašniekam, ņemot vērā šāda veida importētāja izdarītos pārkāpumus, attiecas samērīguma princips;

- d) negatīvas atbildes gadījumā — pamatojoties uz ko, ir jānovērtē šāda atlīdzība, ņemot vērā, ka attiecīgās preces [Eiropas Ekonomikas zonā] tirgū ir laidis īpašnieks vai tās šajā tirgū ir laistas ar īpašnieka piekrišanu?”

Ievada apsvērumi

¹⁴ Svarīgi ir atgādināt, ka preču zīmes īpašais mērķis ir garantēt preces, uz kuras ir norādīta šī preču zīme, izcelsmi un ka šīs preces pārsaiņošana, ko ir veikusi trešā

persona bez īpašnieka atļaujas, var reāli apdraudēt šo izcelsmes garantiju (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 29. punkts).

- 15 Saskaņā ar Tiesas judikatūru zāļu, uz kurām ir norādīta preču zīme, pārsaiņošana ietekmē preču zīmes īpašo mērķi, un šajā situācijā nav jānovērtē, kādas ir paralēlā importētāja veiktās pārsaiņošanas konkrētās sekas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 30. punkts).
- 16 Saskaņā ar Direktīvas 89/104 7. panta 2. punktu preču zīmes īpašnieka iebildumi pret pārsaiņošanu, kas ir uzskatāmi par atkāpi no preču brīvas aprites, nav pieļaujami, ja, īpašniekam īstenojot šīs tiesības, tiek radīts slēpts ierobežojums tirdzniecībai starp dalībvalstīm EKL 30. panta otrā teikuma nozīmē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 18. un 31. punkts).
- 17 Šādu slēptu ierobežojumu minētās normas nozīmē rada tas, ka preču zīmes īpašnieks izmanto savas tiesības iebilst pret pārsaiņošanu, ja šīs tiesību izmantošana sekmē mākslīgu dalībvalstu tirgu sadali un ja pārsaiņošana turklāt notiek tādā veidā, ka īpašnieka leģitīmās intereses tiek ievērotas, kas nozīmē, ka pārsaiņošana neietekmē zāļu sākotnējo stāvokli vai arī nevar kaitēt preču zīmes reputācijai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 32. punkts).

- 18 Mākslīgu tirgu sadali dalībvalstu starpā sekmē preču zīmes īpašnieka iebildumi pret zāļu pārsaiņošanu, ja tā ir nepieciešama, lai paralēli importēto precī varētu pārdot importētājā dalībvalstī (iepriekš minētais spriedums lietā *Boehringer Ingelheim u.c.*, 33. punkts).
- 19 Tādējādi no pastāvīgās judikatūras izriet, ka preču zīmes īpašnieks var aizliegt veikt izmaiņas, kas saistītas ar zāļu, uz kurām ir norādīta preču zīme, jebkādu pārsaiņošanu, kura pati par sevi rada risku, ka zāļu sākotnējais stāvoklis varētu tikt ietekmēts, ja vien pārsaiņošana nav nepieciešama, lai paralēli importētās preces varētu pārdot, un ja netiek aizsargātas īpašnieka leģitīmās intereses (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb u.c.*, 57. punkts, kā arī spriedums lietā *Boehringer Ingelheim u.c.*, 34. punkts).
- 20 Jāatgādina arī, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru paralēlajam importētājam, kas pārsaiņot zāles, uz kurām ir norādīta preču zīme, ir iepriekš jābrīdina preču zīmes īpašnieks par pārsaiņoto zāļu laišanu tirgū. Turklāt tam pēc preču zīmes īpašnieka lūguma pirms preces laišanas tirgū ir jāiesniedz pārsaiņotās preces paraugs. Šis pēdējais nosacījums sniedz īpašniekam iespēju pārbaudīt, vai pārsaiņošana nav veikta tādā veidā, kas tieši vai netieši ietekmē preces sākotnējo stāvokli, un vai noformējums pēc pārsaiņošanas nevar kaitēt preču zīmes reputācijai. Turklāt tas dod preču zīmes īpašniekam iespēju labāk aizsargāties pret viltojumiem (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb u.c.*, 78. punkts, kā arī spriedums lietā *Boehringer Ingelheim u.c.*, 61. punkts).

21 Tādējādi Tiesa sprieduma apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c. 79. punktā ir atzinusi:

“[...] Direktīvas [89/104] 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādā veidā, ka preču zīmes īpašniekam ir leģitīms pamats iebilst pret zāļu turpmāku tirdzniecību, ja importētājs ir pārsaiņojis precī un uz tās ir atkārtoti uzlīmējis preču zīmi, ja vien:

- nav pierādīts, ka īpašniekam izmantojot preču zīmes tiesības, lai iebilstu pret pārsaiņoto preču tirdzniecību ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga dalībvalstu tirgu sadale. Par tādu ir uzskatāms gadījums, kad īpašnieks dažādās dalībvalstīs aprītē ir laidis identiskas zāles dažādos iepakojumos un importētāja veiktā pārsaiņošana, pirmkārt, ir nepieciešama, lai precī pārdotu importētājā dalībvalstī, un, otrkārt, ir veikta tādos apstākļos, ka preces sākotnējais stāvoklis nevar tikt ietekmēts. [...];

- nav pierādīts, ka pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli. [...];

- uz jaunā iepakojuma nav skaidri norādīts preces pārsaiņotāja un ražotāja nosaukums [...];

- pārsaiņotās preces noformējums ir tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Tādējādi iepakojums nedrīkst būt ar defektiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs, un

- importētājs pirms pārsaiņotās preces laišanas tirdzniecībā nav brīdinājis preču zīmes īpašnieku un pēc tā lūguma nav iesniedzis pārsaiņotās preces paraugu.”

Par otrā jautājuma a) punktu, kas attiecas uz “pārsaiņošanas” jēdzienu

- 22 Vispirms ir jāaplūko otrā jautājuma a) punkts.
- 23 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Boehringer Ingelheim* u.c. 6. punktā Tiesa ir norādījusi, ka visu pamata prāvās aplūkoto zāļu iepakojumā, kā arī tām pievienotajos norādījumos zināmā mērā tika veiktas izmaiņas, lai tās importētu Apvienotajā Karalistē.
- 24 Minētā sprieduma 7. punktā ir konstatēts, ka veids, kādā tika izdarītas izmaiņas dažādu attiecīgo zāļu iepakojumā, katrā atsevišķā gadījumā atšķirās. Dažos gadījumos etiķete, kurā bija iekļauta tāda svarīga informācija kā paralēlā importētāja

nosaukums un tā paralēlā importa atļaujas numurs, tika uzlimēta uz oriģinālā iepakojuma. Norādījumi citās valodās, kas nebija angļu valoda, palika redzami uz šī iepakojuma un preču zīme netika aizklāta. Citos gadījumos prece tika no jauna iepakota paralēlā importētāja izgatavotās kastēs, uz kurām tika norādīta ražotāja preču zīme. Vēl citos gadījumos preces tika no jauna iepakotas kastēs, kuras izgatavojis paralēlais importētājs un uz kurām nebija norādīta ražotāja preču zīme. Tā vietā uz kastes bija norādīts preces nepatentētais [*generic*] nosaukums. Uz kastē ievietotā iekšējā iepakojuma bija atveidota oriģinālā preču zīme, bet etiķete tika uzlimēta, lai norādītu preces nepatentēto [*generic*] nosaukumu, kā arī informāciju par ražotāju un paralēlā importa atļaujas īpašnieku. Visos šajos pārsaiņošanas gadījumos kastēs bija ievietota pacientiem paredzēta informācija angļu valodā un uz tās bija norādīta preču zīme.

25 Jānorāda arī, ka septītais jautājums, ko bija uzdevusi *High Court of Justice* lietā, kurā ir taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., bija tieši vērsts uz to, lai noskaidrotu, vai šī sprieduma 20. punktā minētais nosacījums par iepriekšēju brīdināšanu attiecas uz jebkura veida preču zīmes izmantošanu, ieskaitot jaunas etiķetes uzlimēšanu uz preces, vai arī tas attiecas tikai uz atsevišķiem izmantošanas veidiem.

26 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Boehringer Ingelheim* u.c. 55. punktā Tiesa ir norādījusi, ka, uzdodot piekto, sesto un septīto jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas saņemt precizējumus attiecībā uz nosacījumu, ka paralēlajam importētājam iepriekš ir jābrīdina preču zīmes īpašnieks par pārsaiņotās preces laišanu tirgū.

- 27 Minētā sprieduma 68. punktā ir konstatēts, ka, lai paralēlajam importētājam būtu tiesības pārsaiņot zāles, uz kurām ir norādīta preču zīme, tam katrā ziņā ir jāievēro nosacījums par iepriekšēju brīdināšanu.
- 28 No iepriekš izklāstītā izriet, ka atbilstoši iepriekš minētajam spriedumam lietā *Boehringer Ingelheim* u.c. Tiesa pārsaiņošanas jēdzienā ir iekļāvusi jaunas etiķetes uzlīmēšanu, kas noteikti bija viena no iesniedzējtiesas norādītajām strīdīgajām attiecīgo zāļu iepakojuma izmaiņu formām.
- 29 Šajā sakarā ir jānorāda, ka jaunas etiķetes uzlīmēšana uz zālēm, uz kurām ir norādīta preču zīme, tāpat kā to jaunais iepakojums ietekmē preču zīmes īpašo mērķi, un šādā situācijā nav jānovērtē, kādas ir paralēlā importētāja veiktās darbības konkrētās sekas.
- 30 Izmaiņas, ko rada jebkura jauna iepakošana vai jaunas etiķetes uzlīmēšana uz zālēm, uz kurām ir norādīta preču zīme, pašas par sevi reāli apdraud izcelsmes garantiju, ko ar preču zīmi ir paredzēts nodrošināt. Tādējādi preču zīmes īpašnieks var aizliegt veikt šādas izmaiņas, ja vien jaunais iepakojums vai jaunā etiķete nav nepieciešama, lai paralēli importētās preces varētu pārdot, un ja vien tiek aizsargātas īpašnieka leģitīmās intereses.

31 No tā izriet, ka pieci iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c. norādītie nosacījumi attiecībā uz Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkta interpretāciju, kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašniekam nav nekāda leģitīma pamata iebilst pret importētāja pārsaiņotu zāļu turpmāku tirdzniecību, ir piemērojami arī tad, ja pārsaiņošana izpaužas kā etiķetes uzlīmēšana uz oriģinālā iepakojuma.

32 Līdz ar to uz otrā jautājuma a) punktu ir jāatbild tā, ka Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādā veidā, ka preču zīmes īpašniekam ir leģitīms pamats iebilst pret tādu zāļu turpmāku tirdzniecību, kas no citas dalībvalsts importētas oriģinālajā iekšējā un ārējā iepakojumā, ja importētājs uz ārējā iepakojuma ir uzlīmējis papildu etiķeti, ja vien:

— nav pierādīts, ka preču zīmes īpašniekam izmantojot preču zīmes tiesības, lai iebilstu pret tādas preces tirdzniecību, uz kuras ir uzlīmēta jauna etiķete ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā;

— nav pierādīts, ka jaunā etiķete nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli;

arī uz preces iepakojuma uzlīmējis etiķeti, ja vien ir izpildīti pieci nosacījumi, to skaitā nosacījums par to, ka ir jābūt pierādītam, ka, īpašniekam izmantojot preču zīmes tiesības, lai iebilstu pret šādā veidā pārsaiņotu preču tirdzniecību, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā.

34 *Boehringer Ingelheim* u.c. uzskata, ka prasība, saskaņā ar kuru pārsaiņošana ir nepieciešama, lai precī pārdotu importētājā dalībvalstī, attiecas arī uz veidu, kādā paralēlais importētājs ir veicis pārsaiņošanu. *Swingward* un *Dowelhurst*, kā arī Eiropas Kopienu Komisija savukārt apgalvo, ka šī prasība attiecas tikai uz pārsaiņošanu, nevis uz veidu vai formu, kādā tā tiek veikta.

35 Kā norādīts šī sprieduma 19. punktā, preču zīmes īpašnieks var aizliegt veikt izmaiņas, kas ir saistītas ar jebkuru zāļu pārsaiņošanu, uz kurām ir attēlota preču zīme, ja vien pārsaiņošana nav nepieciešama, lai paralēli importētās preces varētu pārdot, un ja īpašnieka legītimās intereses nav aizsargātas.

36 Šis nosacījums par nepieciešamību ir izpildīts, ja importētājās dalībvalsts tiesiskais regulējums vai prakse liedz minētās preces pārdot šīs valsts tirgū tādā pašā iepakojumā, kādā tās tiek pārdotas eksportētājā dalībvalstī (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Upjohn*, 37.–39. un 43. punkts).

- 37 Nosacījums par nepieciešamību savukārt nav izpildīts, ja preču pārsaiņošana ir izskaidrojama tikai ar to, ka paralēlais importētājs cenšas gūt tirdzniecības priekšrocību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Upjohn*, 44. punkts).
- 38 Tādējādi minētais nosacījums par nepieciešamību attiecas tikai uz preces pārsaiņošanu — kā arī izvēli starp jaunu iepakojumu un jaunu etiķeti — lai šo precī varētu pārdot importētājas valsts tirgū, nevis uz veidu, kādā šī pārsaiņošana tiek veikta (skat. arī EBTA tiesas 2003. gada 8. jūlija spriedumu lietā *E-3/02 Paranova/Merck*, *EFTA Court Report* 2004, 1. lpp., 41.–45. punkts).
- 39 Tādējādi uz pirmā jautājuma b) punktu un otrā jautājuma c) punktu ir jāatbild tā, ka nosacījums, saskaņā ar kuru zāļu pārsaiņošana, ievietojot tās jaunā iepakojumā un uz tā no jauna norādot preču zīmi vai uz iepakojuma, kurā ir šī prece, uzlīmējot etiķeti, ir nepieciešama tās turpmākai tirdzniecībai importētājā dalībvalstī, kā viens no nosacījumiem, kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašnieks atbilstoši Direktīvas 89/104 7. panta 2. punktam nevar iebilst pret minēto pārdošanu, attiecas tikai uz pārsaiņošanu, nevis veidu vai formu, kādā tā tiek veikta.

Par pirmā jautājuma c) punktu un otrā jautājuma d) punktu, kas attiecas uz nosacījumu, saskaņā ar kuru pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes reputācijai

- 40 No šī sprieduma 21. un 32. punkta izriet, ka Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādā veidā, ka preču zīmes īpašniekam ir legītīms pamats iebilst pret

zāļu turpmāku tirdzniecību, ja paralēlais importētājs ir vai nu precī pārsaiņojis, uz tās no jauna norādot preču zīmi, vai arī uz preces iepakojuma uzlīmējis etiķeti, ja vien ir izpildīti pieci nosacījumi, to skaitā nosacījums par to, ka pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Tādējādi iepakojums vai etiķete nedrīkst būt ar trūkumiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīga.

41 Jānorāda, kā apgalvo *Boehringer Ingelheim* u.c., kā arī Komisija, ka nosacījums, saskaņā ar kuru pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai, ir attiecināms ne tikai uz tiem gadījumiem, kuros pārsaiņošanai ir raksturīgi trūkumi, slikta kvalitāte vai nekārtīgs noformējums.

42 Tiesa, iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c. 76. punktā atzīstot, ka iepakojums, kam ir trūkumi, kas ir sliktas kvalitātes vai nekārtīgs, varētu kaitēt preču zīmes reputācijai, ir norādījusi tikai dažus gadījumus, kuros pārsaiņotās preces neatbilstošs noformējums var kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai.

43 Tādējādi pārsaiņotas zāles varētu būt noformētas neatbilstoši un tādējādi kaitēt preču zīmes reputācijai, īpaši tad, ja iepakojums vai etiķete, kaut arī tie nav nedz ar

trūkumiem, nedz sliktas kvalitātes vai nekārtīgi, varētu ietekmēt preču zīmes vērtību, kaitējot priekšstatam par šādas preces drošumu un kvalitāti, kā arī pašāvībai, ko tā var radīt attiecīgajai sabiedrībai (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c., 76. punkts, kā arī 1997. gada 4. novembra spriedumu lietā *C-337/95 Parfums Christian Dior, Recueil*, I-6013. lpp., 45. punkts).

- 44 Tādējādi uz pirmā jautājuma c) punktu un otrā jautājuma d) punktu ir jāatbild tā, ka nosacījums, saskaņā ar kuru pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai, kā nosacījums, kam ir jābūt izpildītam, lai īpašniekam atbilstoši Direktīvas 89/104 7. panta 2. punktam nebūtu leģitīma pamata iebilst pret zāļu turpmāku tirdzniecību, ja paralēlais importētājs ir vai nu precī no jauna iepakojis, uz tās no jauna norādot preču zīmi, vai arī uz preces iepakojuma uzlīmējis etiķeti, attiecas ne tikai uz gadījumiem, kuros jaunajā iesaiņojumā ir trūkumi, tas ir sliktas kvalitātes vai nekārtīgs.

Par pirmā jautājuma d) punktu un otrā jautājuma e) punktu, kas attiecas uz apstākļiem, kuri var kaitēt preču zīmes reputācijai

- 45 Kā pamatoti apgalvo Komisija savos rakstveida apsvērumos, tas, ka paralēlais importētājs nav uzlīmējis preču zīmi uz jaunā ārējā iepakojuma (marķējuma noņemšana) vai uz tā ir attēlojis pats savu logo, vai izmantojis sava uzņēmuma stilu,

vai arī “noformējumu”, vai tādu noformējumu, kas izmantots vairākām dažādām precēm (kopīgs marķējums), tāpat kā tas, ka uz iepakojuma ir vai nu uzlīmēta papildu etiķete, pilnībā vai daļēji aizklājot īpašnieka preču zīmi, papildu etiķetē nav minēts, ka attiecīgā preču zīme pieder konkrētam preču zīmes īpašniekam, vai arī paralēlā importētāja nosaukums ir uzrakstīts ar lielajiem burtiem, principā var kaitēt preču zīmes reputācijai.

- 46 Tomēr tāpat kā tas, vai reklāma var radīt iespaidu, ka pastāv komerciāla saikne starp tālākpārdevēju un preču zīmes īpašnieku, un tādējādi radīt leģitīmu pamatu Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkta nozīmē (skat. 1999. gada 23. februāra spriedumu lietā *C-63/97 BMW, Recueil*, I-905. lpp., 51. un 55. punkts), tas, vai šī sprieduma iepriekšējā punktā minētie apstākļi var kaitēt preču zīmes reputācijai, ir faktiskais jautājums, kas valsts tiesai jānovērtē, ņemot vērā katrā atsevišķā gadījumā pastāvošos atbilstošos apstākļus.

- 47 Līdz ar to uz pirmā jautājuma d) punktu un otrā jautājuma e) punktu ir jāatbild tā, ka jautājums, vai tas, ka paralēlais importētājs:

— nav uzlīmējis preču zīmi uz preces jaunā ārējā iepakojuma (marķējuma noņemšana) vai

- uz šī iepakojuma ir attēlojis pats savu logo, izmantojis sava uzņēmuma stilu vai arī “noformējumu”, vai noformējumu, kas izmantots vairākām dažādām precēm (kopīgs marķējums), vai

- uz minētā iepakojuma uzlīmējis papildu etiķeti tādā veidā, lai pilnībā vai daļēji aizklātu īpašnieka preču zīmi, vai

- papildu etiķetē nav minējis, ka attiecīgā preču zīme pieder konkrētam īpašniekam, vai arī

- paralēlā importētāja vārds ir uzrakstīts ar lielajiem burtiem,

var kaitēt preču zīmes reputācijai, ir faktiskas jautājums, kas valsts tiesai ir jānovērtē, ņemot vērā katrā atsevišķā gadījumā pastāvošos atbilstošos apstākļus.

Par pirmā jautājuma a) un e) punktu, kā arī otrā jautājuma b) punktu, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu

⁴⁸ Kā ir norādīts šī sprieduma 2. un 8. punktā, pamata prāvās strīds ir starp zāļu ražotājiem un zāļu paralēlajiem importētājiem un vairumtirgotājiem, pret kuriem

minētie ražotāji ir cēlušī prasības sakarā ar to preču zīmju tiesību apdraudējumu, ņemot vērā, ka minētie importētāji Apvienotajā Karalistē importēja un tirgoja šo ražotāju saražotās zāles pēc tam, kad bija tās pārsaiņojuši vai uzlīmējuši jaunu etiķeti.

49 Kā ir norādīts šī sprieduma 15. punktā, zāļu, uz kurām ir preču zīme, pārsaiņošana kā tāda ietekmē preču zīmes īpašo mērķi un šajā situācijā nav jānovērtē, kādas ir paralēlā importētāja veiktās pārsaiņošanas konkrētās sekas.

50 No šī sprieduma 31.–33. punkta iziet, ka atbilstoši Direktīvas 89/104 7. panta 2. punktam preču zīmes īpašniekam ir leģitīms pamats iebilst pret zāļu turpmāku tirdzniecību, ja paralēlais importētājs tās pārsaiņo, vai nu veicot jaunu iepakojumu un no jauna uz iepakojuma uzlīmējot preču zīmi, vai arī uz oriģinālā iepakojuma uzlīmējot etiķeti, ja vien nav izpildīti šī sprieduma 32. punktā minētie nosacījumi.

51 Ja atbilde uz jautājumu par pienākumu pierādīt, ka ir izpildīti nosacījumi, kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašniekam nav leģitīma pamata iebilst pret pārsaiņotu zāļu turpmāku tirdzniecību, būtu meklējama dalībvalstu tiesībās, preču

zīmes īpašnieka aizsardzība atšķirtos atkarībā no attiecīgajiem likumiem. Direktīvas 89/104 devītajā apsvērumā paredzētais mērķis nodrošināt “vienādu aizsardzību saskaņā ar dalībvalstu tiesību sistēmām”, kas direktīvā atzīts par “pamatmērķi”, tādējādi netiktu sasniegts (šajā sakarā skat. 2005. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-405/03 *Class International*, Krājums, I-8735. lpp., 73. punkts).

52 Nemot vērā iepriekš izklāstīto, jāsecina, ka tādās situācijās, kādas pastāv pamata prāvās, ja ir pierādīts, ka paralēli importētās zāles ir pārsaiņotas, paralēlajiem importētājiem ir jāpierāda, ka ir izpildīti šī sprieduma 32. punktā minētie nosacījumi, kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašniekam nav leģitīma pamata iebilst pret minēto zāļu turpmāku tirdzniecību (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Class International*, 74. punkts).

53 Runājot par nosacījumu, saskaņā ar kuru ir jāpierāda, ka pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli, tomēr pietiek, ka paralēlais importētājs iesniedz pierādījumus, kas var ļaut saprātīgi pieņemt, ka šis nosacījums ir izpildīts. Tas pats *a fortiori* attiecas uz nosacījumu, ka pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Ja importētājs iesniedz jebkādus pierādījumus attiecībā uz pēdējo minēto nosacījumu, preču zīmes īpašniekam, kas atrodas labākā situācijā, lai novērtētu, vai pārsaiņošana var kaitēt tā un preču zīmes reputācijai, attiecīgā gadījumā ir jāpierāda, ka preču zīme ir apdraudēta.

54 Līdz ar to uz pirmā jautājuma a) un e) punktu, kā arī otrā jautājuma b) punktu ir jāatbild tā, ka tādās situācijās, kādas tiek aplūkotas pamata prāvās, paralēlajiem importētājiem ir jāpierāda, ka pastāv apstākļi, atbilstoši kuriem,

— preču zīmes īpašniekam izmantojot preču zīmju tiesības, lai iebilstu pret pārsaiņoto preču tirdzniecību ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā;

— pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli;

— preces pārsaiņotāja un ražotāja nosaukums ir skaidri norādīts uz jaunā iepakojuma;

— pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai, līdz ar to jaunais iepakojums nedrīkst būt ar trūkumiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs;

- importētājam pirms pārsaiņotās preces laišanas tirgū ir jābrīdina preču zīmes īpašnieks un pēc tā lūguma jāiesniedz tam pārsaiņotās preces paraugs

un kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašniekam nav nekāda legītīma pamata iebilst pret pārsaiņoto preču turpmāku tirdzniecību.

Runājot par nosacījumu, ka ir jāpierāda, ka pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli, pietiek ar to, ka paralēlais importētājs iesniedz pierādījumus, kas var ļaut saprātīgi pieņemt, ka šis nosacījums ir izpildīts. Tas pats *a fortiori* attiecas uz nosacījumu, ka pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Ja importētājs iesniedz tādu pierādījumus attiecībā uz pēdējo minēto nosacījumu, preču zīmes īpašniekam, kas atrodas labākā situācijā, lai novērtētu, vai pārsaiņošana var kaitēt tā un preču zīmes reputācijai, attiecīgā gadījumā ir jāpierāda, ka preču zīme ir apdraudēta.

Par trešo jautājumu, kas attiecas uz iepriekšējas nebrīdināšanas sekām

- 55 Saskaņā ar Tiesas judikatūru paralēlajam importētājam katrā ziņā ir jāievēro nosacījums par iepriekšēju brīdināšanu, lai tas varētu pārsaiņot zāles, uz kuru iepakojuma ir norādīta kāda preču zīme. Ja paralēlais importētājs nav ievērojis šo

nosacījumu, preču zīmes īpašnieks var iebilst pret pārsaiņoto zāļu tirdzniecību. Paralēlajam importētājam pašam ir jābrīdina preču zīmes īpašnieks par paredzēto pārsaiņošanu. Nepietiek ar to, ka īpašnieks ir guvis informāciju no citiem avotiem, piemēram, no iestādes, kas importētājam izsniedz paralēlā importa atļauju (iepriekš minētais spriedums lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 63. un 64. punkts).

56 No tā izriet, ka tad, ja paralēlais importētājs nav iepriekš brīdinājis preču zīmes īpašnieku par pārsaiņotajām zālēm, tas pārkāpj šī īpašnieka tiesības, veicot jebkuru turpmāku minēto zāļu importu, jo nav to iepriekš brīdinājis.

57 Runājot par to, vai preču zīmes īpašniekam, ņemot vērā paralēlā importētāja izdarīto pārkāpumu, ir tiesības uz finansiālu atlīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā viltošanas gadījumā, *Boehringer Ingelheim* u.c. apgalvo, ka par iepriekšēju nebrīdināšanu būtu jāsoda tāpat kā par viltotu preču tirdzniecību. *Swingward* un *Dowelhurst* uzskata, ka iepriekšēja nebrīdināšana nevar dot tiesības uz finansiālu atlīdzību, kas novērtēta tādā pašā veidā kā preču viltošanas gadījumā. Komisija norāda, ka kompensācija sakarā ar iepriekšēju nebrīdināšanu ir jānosaka atbilstoši valsts principiem, kas attiecas uz finansiālas atlīdzības pasākumiem, ja vien tie ir saderīgi ar Kopienas un starptautiskajām tiesībām un it īpaši ja tie ir saderīgi ar vienlīdzības, lietderīgās iedarbības un samērīguma principiem.

58 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka dalībvalstīm atbilstoši EKL 249. panta trešajā daļā piešķirtajai rīcības brīvībai ir jāizvēlas vispiemērotākās formas un līdzekļi, lai

nodrošinātu direktīvu lietderīgo iedarbību, ņemot vērā to priekšmetu (skat. 1976. gada 8. aprīļa spriedumu lietā 48/75 *Royer, Recueil*, 497. lpp., 75. punkts, un 1996. gada 12. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 un C-157/95 *Gallotti u.c., Recueil*, I-4345. lpp., 14. punkts, kā arī 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-212/04 *Adeneler u.c., Krājums*, I-6057. lpp., 93. punkts).

- 59 Tādējādi, ja tāpat kā pamata lietā Kapienu tiesībās nav paredzētas īpašas sankcijas gadījumos, kad ir izdarīti pārkāpumi, valsts iestādēm ir jāveic atbilstoši pasākumi šādas situācijas atrisināšanai, kuriem ir jābūt ne tikai samērīgiem, bet arī pietiekami efektīviem un preventīviem, lai nodrošinātu Direktīvas 89/104 pilnīgu efektivitāti (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Adeneler u.c.*, 94. punkts).
- 60 Jāatgādina, kā izriet no šī sprieduma 21. punkta, ka pietiek ar to, ka nav izpildīts viens no sprieduma apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb u.c.* 79. punktā minētajiem nosacījumiem, lai preču zīmes īpašniekam būtu leģitīms pamats iebilst pret pārsaiņotu zāļu turpmāku tirdzniecību.
- 61 No tā izriet, ka preču zīmes īpašnieka tiesības noteikt tirdzniecības aizliegumu tādu zāļu paralēlajam importētājam, kas, kaut arī nav viltotas, ir tirgotas, neievērojot pienākumu iepriekš brīdināt šo īpašnieku, nevar atšķirties no tiesībām, kas tam ir piešķirtas saistībā ar viltotām precēm.

62 Abos gadījumos preces nedrīkst būt tirgotas attiecīgajā tirgū.

63 Tādējādi valsts pasākums, saskaņā ar kuru, tad ja paralēlais importētājs ir tirgojis preces, kas nav viltotas, iepriekš par to nebrīdinot preču zīmes īpašnieku, šim īpašniekam ir tiesības uz finansiālu atlīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā viltošanas gadījumā, nešķiet pretrunā ar samērīguma principu. Valsts tiesai tomēr katrā atsevišķā gadījumā, ņemot vērā paralēlā importētāja izdarītā pārkāpuma rezultātā preču zīmes tiesību īpašniekam nodarīto zaudējumu apmēru un ievērojot samērīguma principu, ir jānosaka finansiālās atlīdzības apmērs.

64 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz trešo jautājumu ir jāatbild tā, ka tad, ja paralēlais importētājs nav iepriekš brīdinājis preču zīmes īpašnieku par pārsaiņoto preci, tas pārkāpj šī īpašnieka tiesības, veicot jebkuru turpmāku minētās preces importu, jo nav to iepriekš brīdinājis. Sodam par šo pārkāpumu ir jābūt ne vien samērīgam, bet arī pietiekami efektīvam un preventīvam, lai nodrošinātu Direktīvas 89/104 pilnīgu efektivitāti. Nešķiet, ka valsts pasākums, atbilstoši kuram šāda pārkāpuma gadījumā preču zīmes īpašniekam ir tiesības uz finansiālu atlīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā viltošanas gadījumā, ir pretrunā ar samērīguma principu. Valsts tiesai tomēr katrā atsevišķā gadījumā ir jānosaka finansiālās atlīdzības apmērs, ņemot vērā *inter alia* paralēlā importētāja izdarītā pārkāpuma rezultātā preču zīmes tiesību īpašniekam nodarīto zaudējumu apmēru un ievērojot samērīguma principu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 65 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) 7. panta 2. punkts Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmajā direktīvā 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, kurā grozījumi izdarīti ar 1992. gada 2. maija Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, ir interpretējams tādā veidā, ka preču zīmes īpašniekam ir leģitīms pamats iebilst pret tādu zāļu turpmāku tirdzniecību, kas no citas dalībvalsts importētas oriģinālajā iekšējā un ārējā iepakojumā, ja importētājs uz ārējā iepakojuma ir uzlīmējis papildu etiķeti, ja vien:

— nav pierādīts, ka, preču zīmes īpašniekam izmantojot preču zīmes tiesības, lai iebilstu pret tādas preces tirdzniecību, uz kuras ir uzlīmēta jauna etiķete ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā,

- nav pierādīts, ka jaunā etiķete nevar ietekmēt iepakojumā ievietotās preces sākotnējo stāvokli,

 - uz iepakojuma nav skaidri norādīts preces jaunās etiķetes izgatavotājs un preces ražotāja nosaukums,

 - preces noformējums, uz kura ir uzlīmēta šī jaunā etiķete, ir tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai; tādējādi etiķete nedrīkst būt ar defektiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīga, un

 - pirms preces, uz kuras ir uzlīmēta jauna etiķete, laišanas tirgū, importētājs nav brīdinājis preču zīmes īpašnieku un pēc tā lūguma nav iesniedzis šīs preces paraugu;
- 2) nosacījums, saskaņā ar kuru zāļu pārsaiņošana, ievietojot tās jaunā iepakojumā un uz tā no jauna norādot preču zīmi vai uz iepakojuma, kurā ir šī prece, uzlīmējot etiķeti, ir nepieciešama tās turpmākai tirdzniecībai importētājā dalībvalstī, kā viens no nosacījumiem, kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašnieks atbilstoši Direktīvas 89/104, kurā grozījumi izdarīti ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, 7. panta 2. punktam nevar iebilst

pret minēto pārdošanu, attiecas tikai uz pārsaiņošanu, nevis veidu vai formu, kādā tā tiek veikta;

- 3) nosacījums, saskaņā ar kuru pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai, kā nosacījums, kam ir jābūt izpildītam, lai īpašniekam atbilstoši Direktīvas 89/104, kurā grozījumi izdarīti ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, 7. panta 2. punktam nebūtu leģitīma pamata iebilst pret zāļu turpmāku tirdzniecību, ja paralēlais importētājs ir vai nu precī no jauna iepakojis, uz tās no jauna norādot preču zīmi, vai arī uz preces iepakojuma uzlīmējis etiķeti, attiecas ne tikai uz gadījumiem, kuros jaunajā iesaiņojumā ir trūkumi, tas ir sliktas kvalitātes vai nekārtīgs;

- 4) vai tas, ka paralēlais importētājs:

— nav uzlīmējis preču zīmi uz preces jaunā ārējā iepakojuma (marķējuma noņemšana) vai

— uz šī iepakojuma ir attēlojis pats savu logo, izmantojis sava uzņēmuma stilu vai arī “noformējumu”, vai noformējumu, kas izmantots vairākām dažādām precēm (kopīgs marķējums), vai

— uz minētā iepakojuma uzlīmējis papildu etiķeti tādā veidā, lai pilnībā vai daļēji aizklātu īpašnieka preču zīmi, vai

— papildu etiķetē nav minējis, ka attiecīgā preču zīme pieder konkrētam īpašniekam, vai arī

— paralēlā importētāja vārds ir uzdrukāts ar lielajiem burtiem,

var kaitēt preču zīmes reputācijai, ir faktiskais jautājums, kas valsts tiesai ir jānovērtē, ņemot vērā katrā atsevišķā gadījumā pastāvošos atbilstošos apstākļus;

5) tādās situācijās, kādas tiek aplūkotas pamata prāvās, paralēlajiem importētājiem ir jāpierāda, ka pastāv apstākļi, atbilstoši kuriem,

— preču zīmes īpašniekam izmantojot preču zīmju tiesības, lai iebilstu pret pārsaiņoto preču tirdzniecību ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā,

- pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli,

- preces pārsaiņotāja un ražotāja nosaukums ir skaidri norādīts uz jaunā iepakojuma,

- pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai, līdz ar to jaunais iepakojums nedrīkst būt ar trūkumiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs,

- importētājam pirms pārsaiņotās preces laišanas tirgū ir jābrīdina preču zīmes īpašnieks un pēc tā lūguma jāiesniedz tam pārsaiņotās preces paraugs

un kuru izpildes gadījumā preču zīmes īpašniekam nav nekāda leģitīma pamata iebilst pret pārsaiņoto preču turpmāku tirdzniecību.

Runājot par nosacījumu, ka ir jāpierāda, ka pārsaiņošana nevar ietekmēt iepakotās preces sākotnējo stāvokli, pietiek ar to, ka paralēlais importētājs

iesniedz pierādījumus, kas var ļaut saprātīgi pieņemt, ka šis nosacījums ir izpildīts. Tas pats *a fortiori* attiecas uz nosacījumu, ka pārsaiņotās preces noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Ja importētājs iesniedz tādus pierādījumus attiecībā uz pēdējo minēto nosacījumu, preču zīmes īpašniekam, kas atrodas labākā situācijā, lai novērtētu, vai pārsaiņošana var kaitēt tā un preču zīmes reputācijai, attiecīgā gadījumā ir jāpierāda, ka preču zīme ir apdraudēta;

- 6) tad, ja paralēlais importētājs nav iepriekš brīdinājis preču zīmes īpašnieku par pārsaiņoto preci, tas pārkāpj šī īpašnieka tiesības, veicot jebkuru turpmāku minētās preces importu, jo nav to iepriekš brīdinājis. Sodam par šo pārkāpumu ir jābūt ne vien samērīgam, bet arī pietiekami efektīvam un preventīvam, lai nodrošinātu Direktīvas 89/104, kurā grozījumi izdarīti ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, pilnīgu efektivitāti. Nešķiet, ka valsts pasākums, atbilstoši kuram šāda pārkāpuma gadījumā preču zīmes īpašniekam ir tiesības uz finansiālu atlīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā viltošanas gadījumā, ir pretrunā ar samērīguma principu. Valsts tiesai tomēr katrā atsevišķā gadījumā ir jānosaka finansiālās atlīdzības apmērs, ņemot vērā *inter alia* paralēlā importētāja izdarītā pārkāpuma rezultātā preču zīmes tiesību īpašniekam nodarīto zaudējumu apmēru un ievērojot samērīguma principu.

[Paraksti]